

Gemeente Amsterdam
Dienst Onderzoek en Statistiek

DNA-SPRAY

Evaluatie van de pilot in Oud-Zuid

Projectnummer 10085

In opdracht van Bestuursdienst/OOV

Josca Boers
Harry Smeets

Oudezijds Voorburgwal 300
1012 GL Amsterdam
Telefoon 020 251 0416
j.boers@os.amsterdam.nl

Postbus 658
1000 AR Amsterdam
Fax 020 251 0444
www.os.amsterdam.nl

Amsterdam, september 2010

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding	7
1 Pilot DNA-spray	9
1.1 Winkeliers positief over de pilot	9
1.2 Vier op de tien op de hoogte van beide delen van de pilot	10
1.3 Vier op de tien hebben de waarschuwingsborden gezien	11
2 Criminaliteit	13
2.1 Veiligheidsgevoelens licht verbeterd	13
2.2 Pilot verkleint volgens de winkeliers kans op overval	14
2.3 Aantal overvallen in de winkelgebieden lijkt te dalen	15
Bijlage 1 Aankondigingbrief	17
Bijlage 2 Respons	18
Bijlage 3 Open antwoorden	19

Samenvatting

Afgelopen januari zijn Stadsdeel Oud-Zuid en de politie begonnen met een pilot met DNA-spray. De pilot bestaat uit twee delen. In een aantal winkels is een installatie aangebracht waarmee overvallers bij het verlaten van de winkel ongemerkt kunnen worden gedoucht met een spray. Daarnaast zijn in het stadsdeel waarschuwborden aangebracht met de boodschap dat het gebied beveiligd is met DNA-spray. Over beide delen van de pilot zijn aan de winkeliers vragen gesteld. In totaal hebben 236 winkeliers meegedaan aan het onderzoek. De belangrijkste doelstelling van de pilot is om het aantal overvallen terug te brengen

Winkeliers zijn positief over beide delen van de pilot. Zowel de waarschuwborden als de DNA spray installaties worden positief beoordeeld door acht op de tien winkeliers. Gevraagd naar de reden voor het positieve oordeel geven winkeliers spontaan aan dat zowel de waarschuwborden als de installaties zorgen voor een preventieve werking. De installaties hebben daarnaast ook nog een tweetal andere belangrijke effecten volgens de winkeliers: het vergroot de pakkans van de daders en het heeft een positieve invloed op de veiligheidsgevoelens van winkeliers.

Hoewel winkeliers positief zijn over de pilot, zijn beide delen bij lang niet alle winkeliers bekend. In totaal weet 35% van de winkeliers niet dat er installaties in winkels zijn aangebracht en 48% weet niet dat er waarschuwborden in de straten hangen. Een groot deel van de winkeliers heeft de borden dan ook nog nooit gezien. Daarnaast vindt 31% van de winkeliers dat er onvoldoende bekendheid is gegeven aan de waarschuwborden en denken winkeliers dat er veel minder borden in de winkelstraten hangen dan de werkelijke veertig.

Een doelstelling van de pilot is dat winkeliers zich veiliger zijn gaan voelen. Een klein percentage geeft aan dat dit zo is: 13%. Of men zich wel of niet veiliger voelt door de pilot hangt niet samen met of men de waarschuwborden wel eens heeft zien hangen en of men weet dat er installaties zijn geplaatst. Een veel groter effect is te zien bij de kans op een overval, een andere doelstelling van de pilot. Bijna vier op de tien winkeliers denken dat de kans op een overval kleiner is geworden door beide onderdelen van de pilot met DNA spray (38%). Op dit moment vindt 9% van de winkeliers dat overvallen vaak voorkomen in hun winkelgebied en dat kleine winkels (met vijf of minder man personeel) hier vaker mee worden geconfronteerd dan grote winkels.

Ook de politiecijfers lijken het succes van de pilot te bevestigen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat de cijfers gaan over een relatief korte periode van acht maanden. De eerste acht maanden van 2010 zijn er in de winkelgebieden minder overvallen gepleegd dan in de eerste acht maanden van het jaar daarvoor. In heel Amsterdam zijn de overvallen veel minder sterk gedaald. Behalve het aantal overvallen is ook het aantal andere winkelgerelateerde delicten (bijvoorbeeld winkeldiefstal) gedaald in het pilotgebied, terwijl dat in Amsterdam als geheel juist gestegen is.

Inleiding

Afgelopen januari zijn Stadsdeel Oud-Zuid en de politie begonnen met een pilot met DNA-spray. In een aantal winkels is een installatie aangebracht waarmee overvallers bij het verlaten van de winkel ongemerkt kunnen worden gedouchet met een spray. Welke winkels dit zijn, is niet bekend gemaakt. Ook zijn in het stadsdeel waarschuwborden aangebracht met de boodschap dat het gebied beveiligd is met DNA-spray. Het belangrijkste doel van de pilot is om het aantal overvallen op winkels te verminderen. Daarnaast is er ook het streven dat de winkeliers zich veiliger gaan voelen.

O+S heeft in opdracht van Stadsdeel Zuid en de politie Amsterdam-Amstelland de pilot geëvalueerd. In de evaluatie werden de volgende doelstellingen van de pilot getoetst¹:

- Het aantal overvallen is teruggedrongen.
- Het veiligheidsgevoel van winkeliers is verbeterd.

De in totaal ongeveer veertig waarschuwborden zijn door het stadsdeel geplaatst in tien winkelgebieden. Volgens de gegevens van O+S zijn er in deze gebieden samen 650 winkels gevestigd. Al deze winkeliers kregen een week voor het onderzoek een aankondigingsbrief waarin ze werden geïnformeerd over het onderzoek. Vervolgens zijn enquêteurs van O+S met vragenlijsten bij de winkeliers langs gegaan. Ook winkels die niet op de lijst stonden (en dus niet bekend zijn in de bestanden van O+S) zijn meegenomen. Daar waar mogelijk namen enquêteurs de vragenlijst gelijk af bij de

¹ Introductie Selecta-DNA in Oud-Zuid, plan van aanpak (september 2009)

DNA-SPRAY

winkeliers. Als dit niet mogelijk was, werd er een afspraak gemaakt wanneer de enquêteur de enquête kon ophalen. Daarnaast heeft een aantal winkeliers de ingevulde vragenlijst naar O+S gestuurd. Het veldwerk liep van 15 april tot en met 3 mei, in totaal vulden 236 winkeliers de enquête in.

Behalve deze subjectieve gegevens zijn ook objectieve cijfers in het rapport verwerkt. Bij de politie Amsterdam-Amstelland zijn criminaliteitscijfers opgevraagd voor de winkelgebieden over de maanden januari tot en met augustus, voor zowel 2009 als 2010.

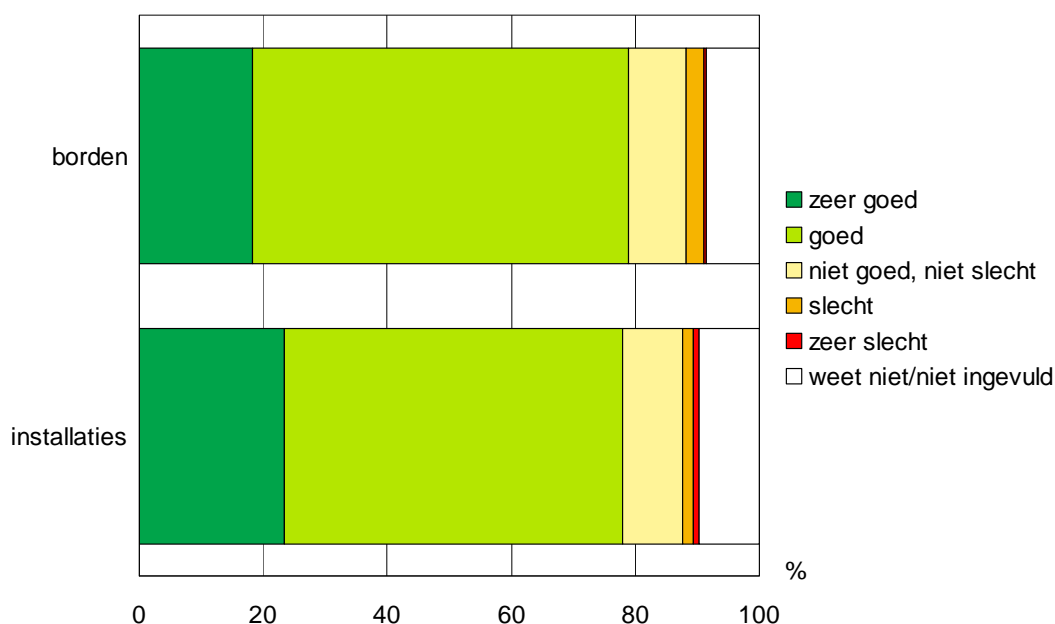
1 Pilot DNA-spray

De pilot van het stadsdeel en de politie bestaat uit twee delen. In een aantal winkels is een installatie aangebracht waarmee overvallers bij het verlaten van de winkel ongemerkt kunnen worden gedoucht met een spray. Daarnaast zijn in het stadsdeel waarschuwingborden aangebracht met de boodschap dat het gebied beveiligd is met DNA-spray. Over beide delen van de pilot zijn aan de winkeliers vragen gesteld.

1.1 Winkeliers positief over de pilot

De meeste winkeliers zijn enthousiast over het initiatief van het stadsdeel en de politie om DNA spray installaties aan te brengen in winkels.

Figuur 1.1 Wat vindt u van het initiatief van de.....

Acht op de tien ondervraagde winkeliers (78%) vinden het plaatsen van DNA spray installaties een goed initiatief, 3% vindt het een slecht initiatief. Daarnaast is 10% neutraal en 9% weet geen antwoord te geven. Winkeliers die positief zijn over het initiatief van de DNA spray installatie geven hiervoor de volgende redenen aan:

- Er gaat een preventieve werking van uit waardoor overvallen kunnen worden voorkomen
- Alle maatregelen ter voorkoming van overvallen zijn goed
- De pakkans van de daders wordt op deze manier vergroot

- De pilot heeft een positieve invloed op het veiligheidsgevoel van de winkeliers

De zes winkeliers die negatief zijn geven hier geen eenduidige verklaring voor. De een vindt dat *'het mosterd na de maaltijd is'*, de ander dat het *'diefstal niet zal tegenhouden'* en weer een ander dat het helemaal *'niet nodig'* is.

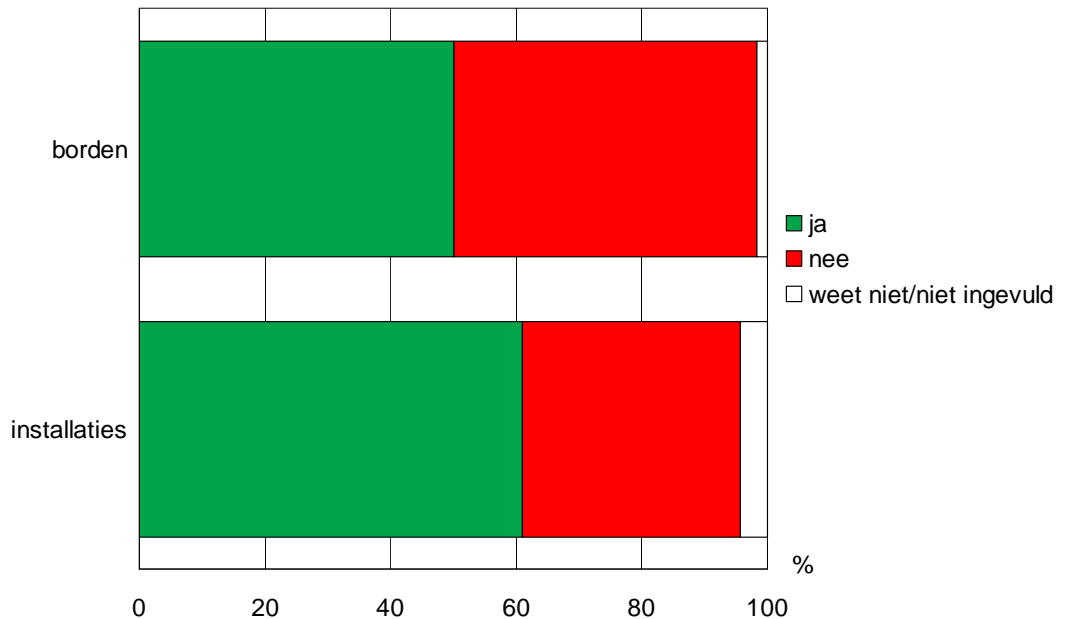
Net als over het initiatief van het plaatsen van DNA spray installaties, vinden acht op de tien winkeliers (79%) het een goed initiatief om waarschuwingborden op te hangen, 3% vindt het een slecht initiatief. Daarnaast is 9% neutraal en weet ook 9% geen antwoord te geven. Winkeliers die positief zijn over de borden vinden dat er een preventieve werking van uit gaat, of zoals veel winkeliers het aangeven *'de borden schrikken af'*. Het vergroten van de veiligheidsbeleving, zoals bij de installaties, wordt hier bijna niet genoemd. De acht winkeliers die negatief zijn geven o.a. aan dat het beter is dat alleen de winkeliers op de hoogte zijn en dat de borden zorgen voor verplaatsing van criminaliteit maar niet tot minder criminaliteit.

De samenhang tussen het oordeel van beide initiatieven is erg groot. Winkeliers die positief zijn over het initiatief van de DNA spray installaties zijn meestal ook positief over de waarschuwingborden.

1.2 Vier op de tien op de hoogte van beide delen van de pilot

Niet alle ondervraagde winkeliers zijn op de hoogte van de DNA spray installaties in winkels of van de waarschuwingborden.

Figuur 1.2 Wist u van de

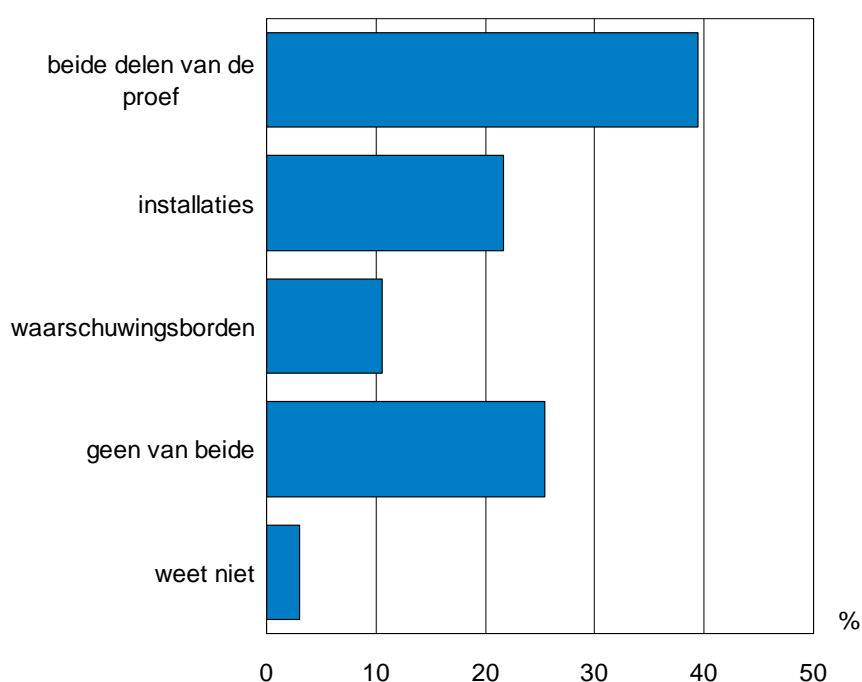

DNA-SPRAY

De DNA spray installaties zijn bekender bij de winkeliers dan de waarschuwborden. Zes op de tien winkeliers (61%) weten dat er DNA spray installaties zijn aangebracht in een aantal winkels, 35% weet dit niet en 4% weet geen antwoord te geven. De helft (50%) van de winkeliers weet dat de waarschuwborden er zijn, 48% niet en 2% weet geen antwoord te geven.

In totaal zijn vier op de tien winkeliers (39%) op de hoogte van beide onderdelen van de pilot, 22% alleen van de installaties, 11% alleen van de waarschuwborden en 25% is van geen van beide delen van de pilot op de hoogte.

Figuur 1.3 Aandeel winkeliers dat op de hoogte is van verschillende delen van de pilot

Winkeleigenaren zijn vaker op de hoogte van beide onderdelen van de pilot dan respondenten die een andere functie hebben in de winkel. Het aantal mensen dat werkzaam is in de winkel houdt daarentegen geen verband met het wel of niet op de hoogte zijn van beide delen van de pilot. Ook zijn winkeliers die op de hoogte zijn van de pilot niet meer of minder enthousiast over het initiatief dan winkeliers die niet op de hoogte zijn.

1.3 Vier op de tien hebben de waarschuwborden gezien

In totaal hangen er ongeveer 40 borden in de winkelstraten. Wanneer wordt gevraagd aan winkeliers hoeveel borden zij denken dat er hangen, weet meer dan de helft geen antwoord te geven (56%). Winkeliers die wel een schatting kunnen doen, schatten het vaakst dat er minder dan 25 borden hangen (31%). Een klein deel heeft het bij het juiste

DNA-SPRAY

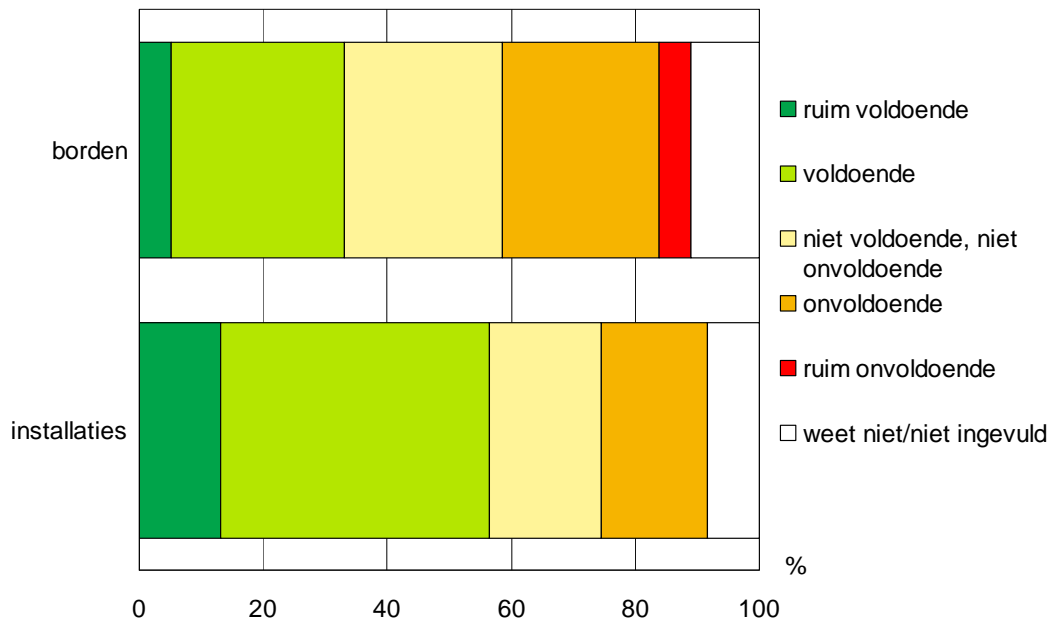
eind en schat dat er tussen de 25 en 50 borden hangen (9%), 2% denkt dat er tussen de 50 en 75 borden hangen.

Omdat veel winkeliers geen idee hebben hoeveel borden er hangen, konden ze ook moeilijk antwoord geven op de vraag of ze het aantal borden voldoende vinden (58%). Een iets groter deel van de winkeliers gaf aan dat er voldoende borden hangen (18%) dan onvoldoende (12%). Daarnaast is 12% neutraal over het aantal borden.

In totaal heeft 43% van de winkeliers de waarschuwborden ook zien hangen. Logischerwijs zijn dit de winkeliers die ook op de hoogte waren van de pilot. Een klein deel van de winkeliers die wel op de hoogte zijn van de pilot, hebben de borden nog niet zien hangen (7%).

Winkeliers zijn positiever over de bekendheid die het stadsdeel en de politie hebben gegeven aan de DNA spray installaties dan aan de waarschuwborden, zie figuur 1.4.

Figuur 1.4 In hoeverre vindt u dat er voldoende bekendheid is gegeven aan de...

Alleen aan de winkeliers die weten dat er DNA spray installaties zijn aangebracht is gevraagd of ze vinden dat er voldoende bekendheid aan is gegeven. Bijna zes op de tien winkeliers (57%) vinden dit, 17% vindt dat er onvoldoende bekendheid is gegeven, 18% is neutraal en 8% weet het niet.

Alleen aan winkeliers die weten dat er waarschuwborden in het stadsdeel hangen is gevraagd of ze vinden dat er ook voldoende bekendheid aan is gegeven. Winkeliers zijn hier verdeeld over: 33% vindt dat er voldoende bekendheid is gegeven, 31% vindt dat er onvoldoende bekendheid is gegeven, 25% is neutraal en 11% weet het niet.

2 Criminaliteit

Naast de pilot met DNA spray is aan de winkeliers ook een aantal vragen gesteld over hoe veilig ze zich voelen en of dit is verbeterd door de pilot met DNA spray. Daarnaast is ze gevraagd hoe vaak ze vinden dat bepaalde vormen van criminaliteit voorkomen en of ze hier ook zelf slachtoffer van zijn geweest. Hiermee wordt beantwoord of de volgende twee doelstellingen van de pilot zijn behaald:

- Is het veiligheidsgevoel van ondernemers verbeterd?
- Is het aantal overvallen teruggedrongen?

Naast de enquêtegegevens zijn bij de politie Amsterdam-Amstelland politiecijfers opgevraagd zodat de subjectieve en objectieve gegevens met elkaar kunnen worden vergeleken.

2.1 Veiligheidsgevoelens licht verbeterd

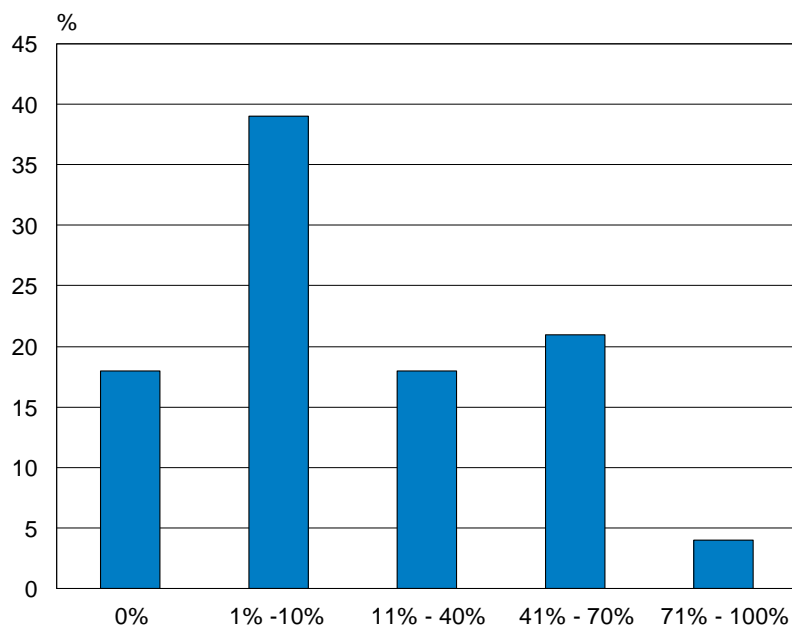
Een klein percentage geeft aan zich veiliger te voelen door de pilot met DNA spray: 13%. Meer dan de helft vindt het even veilig (55%) en 3% geeft aan zich minder veilig te voelen sinds de pilot. Een groot deel (28%) weet geen antwoord te geven op deze vraag. Winkeliers die zich vaak of soms onveilig voelen, vinden vaker dat de veiligheidssituatie is verbeterd dan winkeliers die zich nooit of zelden onveilig voelen. Of men zich wel of niet veiliger voelt door de pilot blijkt niet samen te hangen met of men de waarschuwingsborden wel eens heeft zien hangen en of men wist dat er installaties waren geplaatst.

Het gegeven rapportcijfer voor de huidige veiligheid in het winkelgebied krijgt gemiddeld een 6,9. Het hoogst gegeven cijfer is een 10, het laagst gegeven cijfer een 2. In totaal geeft 14% van de winkeliers een onvoldoende voor de veiligheid. Met name de mate waarin men winkeldiefstal en overvallen vindt voorkomen in de directe omgeving van de winkel heeft invloed op het gegeven rapportcijfer. Hoe meer men vindt dat dit voorkomt, hoe lager het rapportcijfer.

Bijna drie op de tien winkeliers (28%) voelen zich wel eens onveilig in de winkel, tweederde nooit (67%). Meer specifiek voelt 7% van de winkeliers zich zelden onveilig, 18% soms en 3% vaak. Winkeliers maken een zelfde inschatting voor zichzelf als voor het personeel, want zij denken dat ruim drie op de tien personeelsleden (33%) zich wel eens onveilig voelt in de winkel.

Winkeliers schatten de gemiddelde kans op een overval de komende 12 maanden op 21%. In figuur 2.1 is te zien dat 18% de kans op een overval als nihil schat en slechts een klein percentage ondernemers de kans op een overval in de komende maanden hoger dan 70% schat.

Figuur 2.1 Geschatte kans op een overval in de komende 12 maanden

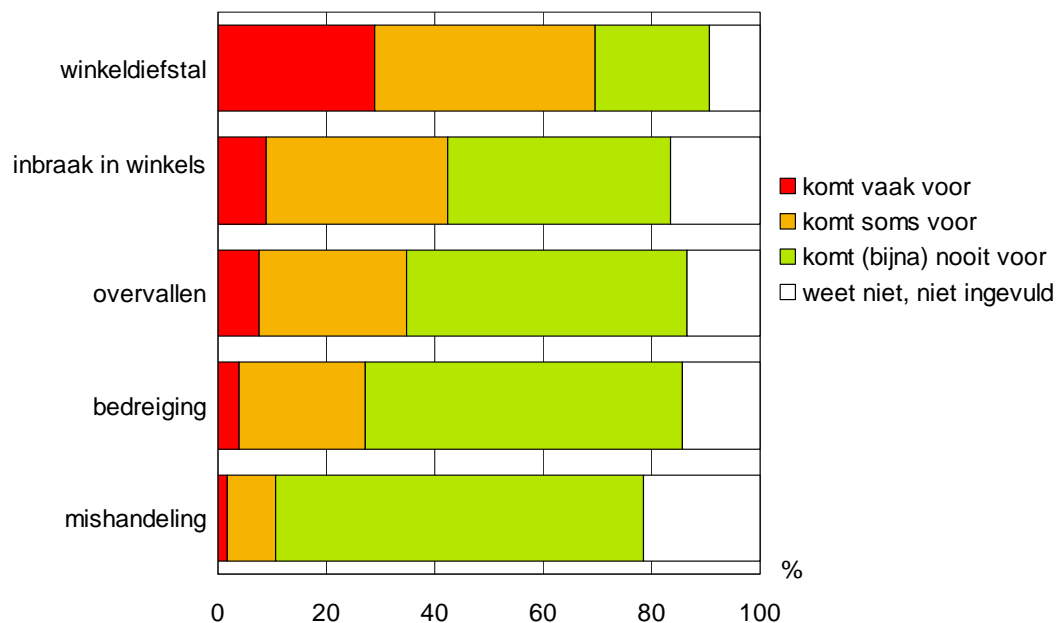
2.2 Pilot verkleint volgens de winkeliers kans op overval

Een veel groter effect dan bij de veiligheidsgevoelens is te zien als het gaat om de kans op een overval. Bijna vier op de tien winkeliers denken dat de kans op een overval kleiner is geworden door beide onderdelen van de pilot met DNA spray (38%), 32% vindt de kans gelijk gebleven en 1% vergroot. Drie op de tien winkeliers vonden het te lastig om deze vraag te beantwoorden (29%). Er is hierbij geen verband gevonden met veiligheidsgevoelens.

Aan de winkeliers is gevraagd hoe vaak zij vinden dat overvallen voorkomen in de directe omgeving van hun winkel. In totaal vindt 9% van de respondenten dat dit vaak voorkomt en 27% dat dit soms voorkomt. Kleine winkels (met vijf of minder man personeel) hebben vaker te maken met overvallen dan grote winkels.

Naast overvallen is ook naar andere delicten gevraagd. Winkeliers geven aan dat winkeldiefstal verreweg het vaakst voorkomt: 29% van de winkeliers geeft aan dat dit vaak voorkomt in hun winkel en 41% dat het soms voorkomt. Hoe meer mensen er in de winkel werkzaam zijn, hoe meer winkeldiefstal er plaatsvindt. Inbraak in de winkel komt volgens 8% van de winkeliers vaak voor, bedreiging volgens 4% en mishandeling volgens 2%.

Figuur 2.2 Hoe vaak bepaalde delicten voorkomen in de directe omgeving van de winkel

Gemiddeld is een winkelier in de afgelopen 12 maanden drie keer slachtoffer geworden van een delict. Meer dan de helft (53%) geeft aan helemaal geen slachtoffer te zijn geweest in de afgelopen 12 maanden, ruim een derde (36%) zegt wel slachtoffer te zijn geweest. Eén op de tien winkeliers (11%) is één keer slachtoffer van een misdrijf geweest in het afgelopen jaar, 25% vaker dan één keer. In de meeste gevallen zijn de winkeliers slachtoffer geworden van winkeldiefstal, maar ook inbraak, overval en bedreiging worden spontaan genoemd door de winkeliers.

2.3 Aantal overvallen in de winkelgebieden lijkt te dalen

Om te kijken of het aantal overvallen in het pilotgebied is gedaald is gekeken naar de politiecijfers. Als het gaat om overvallen op winkels dan is hier bij de politie geen aparte categorie voor. Deze overvallen worden geplaatst in de categorie 'overval op overige objecten'. Strikt genomen betekent dit alle overvallen die niet gepleegd zijn in een woning, op een geldinstelling of op een geldloper. In de praktijk betekent het dat de categorie 'overval op overige objecten' vooral wordt gevuld door overval op winkels, gevolgd door overvallen op horeca en supermarkten.

Naast cijfers over overvallen is ook gekeken naar inbraak in winkels en winkeldiefstal. Hierbij registreert de politie ook of er geweld bij is gebruikt of niet. Inbraak met geweld betekent eigenlijk inbraak gevolgd door geweld: de dader wordt gesnapt en er ontstaat geweld.

De politiecijfers worden weergegeven in tabel 2.3. Het gaat hierbij om de cijfers van 15 januari 2010 tot en met 31 augustus 2010. Tussen haakjes staan de cijfers voor dezelfde periode in 2009.

Tabel 2.3 politiecijfers over de eerste acht maanden van 2010 en 2009 (tussen haakjes)

	overval op overige objecten	inbraak winkel	inbraak winkel met geweld	winkel diefstal	winkel diefstal met geweld
Ceintuurbaan	0 (0)	2 (1)	1 (0)	3 (3)	0 (0)
Van Woustraat	2 (2)	3 (4)	0 (0)	8 (5)	1 (0)
Ferdinand Bolstraat	0 (2)	3 (0)	0 (0)	6 (16)	0 (0)
Albert Cuypstraat	0 (0)	1 (0)	0 (0)	3 (2)	0 (0)
Olympiaplein	0 (1)	1 (0)	0 (0)	1 (2)	0 (0)
Amstelveenseweg	1 (0)	1 (1)	0 (0)	1 (6)	0 (0)
Hoofdorpplein/Zeilstraat	0 (0)	0 (1)	0 (0)	7 (3)	1 (0)
PC Hoofstraat/Van Baerlestraat	1 (3)	1 (3)	0 (0)	100 (142)	0 (2)
Beethovenstraat	0 (2)	1 (6)	0 (0)	1 (5)	0 (0)
Cornelis Schuytstraat	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (1)	0 (0)
Totaal 10 winkelgebieden	4 (10)	14 (18)	1 (0)	132 (185)	2 (2)
Oud-Zuid	12 (28)	26 (26)	1 (0)	225 (315)	4 (2)
Amsterdam	178 (181)	224 (182)	1 (2)	2983 (2844)	100 (73)

De eerste acht maanden van 2010 zijn er in de winkelgebieden duidelijk minder overvallen (Een afname van 10 naar 4, dat is 60%) (op overige objecten) gepleegd. Een soortgelijke ontwikkeling is te zien in het gehele stadsdeel. In heel Amsterdam is het aantal overvallen nagenoeg gelijk gebleven. De overvallen in het pilotgebied vonden vooral in het begin van het jaar plaats en niet in winkels waar een DNA-spray installatie is aangebracht.

In tabel 2.3 is ook te zien dat inbraak met geweld en winkeldiefstal met geweld bijna niet voorkomen in het pilotgebied en ook niet in heel stadsdeel Oud-Zuid. Wel vond de enige inbraak met geweld in heel Amsterdam in de eerste vier maanden van dit jaar plaats in het pilotgebied.

Behalve het aantal overvallen is ook het aantal winkeldiefstallen sterk gedaald in het pilotgebied (-29%). Deze ontwikkeling is ook te zien in het gehele stadsdeel, in Amsterdam als geheel zijn de winkeldiefstallen juist met 5% gestegen. In de eerste acht maanden van 2010 is er in de winkels in het pilotgebied minder vaak ingebroken dan in dezelfde periode in 2009 (-22%). In het stadsdeel als geheel is dat aantal gelijk gebleven, terwijl over de hele stad gezien juist sprake is van een toename (23%).

Op basis van deze cijfers kan voorzichtig de conclusie worden getrokken dat de proef geslaagd is. In het pilotgebied is sprake van een afname van het aantal overvallen. Andere winkelgerelateerde criminaliteit laat eenzelfde beeld zien. Het beeld voor het stadsdeel is soortgelijk. In Amsterdam als geheel is die afname in het aantal overvallen veel minder sterk terwijl de gerelateerde delicten juist een stijging laten zien. Om de uitspraken wat meer robuust te maken is het goed om in 2011 dezelfde cijfers over dezelfde periode op te vragen.

Bijlage 1 Aankondigingbrief

<zaaknaam>
<adres> <nummer>
<postcode> <plaats>

Datum	1 april 2010
Ons kenmerk	10085/U.....
Behandeld door	Femke van Leeuwen
Doorkiesnummer	020-5279449
E-mail	f.leeuwen@os.amsterdam.nl
Onderwerp	Enquête proef DNA-spray

Geachte ondernemer,

Afgelopen januari zijn Stadsdeel Oud-Zuid en de politie begonnen met een proef met DNA-spray. In een aantal winkels is een installatie aangebracht waarmee overvallers bij het verlaten van de winkel ongemerkt kunnen worden gedoucht met een spray. Ook zijn in het stadsdeel waarschuwborden aangebracht met de boodschap dat het gebied beveiligd is met DNA-spray. Doel van deze proef is om het aantal overvallen in winkels te verminderen.

Op verzoek van het stadsdeel en de politie wordt de proef geëvalueerd door de Dienst Onderzoek en Statistiek (O+S) van de gemeente Amsterdam. Langs deze weg wil ik u graag uitnodigen om mee te doen aan dit onderzoek. Binnenkort zal een enquêteur van O+S langskomen en u een vragenlijst aanbieden met het verzoek deze in te vullen. De enquêteur zal de ingevulde vragenlijst ook weer ophalen. Het is belangrijk dat degene die verantwoordelijk is voor de veiligheid in uw bedrijf de vragenlijst invult. Soms is dat de ondernemer zelf, soms het hoofd beveiliging.

Heeft u vragen over het onderzoek dan kunt u contact opnemen met Harry Smeets van O+S (tel. 020-5210 484).

Met vriendelijke groet,

Jeroen Slot
Directeur O+S

Bijlage 2 Respons

	Aantal (volgens ARRA)	respons absoluut	respons %
Ceintuurbaan	56	24	43
Van Woustraat	83	34	41
Ferdinand Bolstraat	80	33	41
Albert Cuypmarkt	111	43	39
Olympiaplein	15	5	33
Amstelveenseweg	32	5	16
Hoofddorpplein/Zeilstraat	40	18	45
P.C. Hoofststraat / Van Baerlestraat	137	40	29
Beethovenstraat	69	19	28
Cornelis Schuytstraat	27	13	48
onbekend		2	
	650	236	36

Bijlage 3 Open antwoorden

v4 Kunt u aangeven waarom u het een goed of een slecht initiatief vindt om DNA-spray installaties aan te brengen in winkels?

- Werkt preventief.
- Achter de dader komen en onderzoeken.
- Achterhalen van misdrijf.
- Afschrikmiddel.
- Afschrikwekkend, veilig.
- Afschrikwekkend.
- Afschrikwekkend. Werkt preventief.
- Alle beetjes helpen.
- Alle extra veiligheid voor winkel en personeel is meegenomen. En het schrikt potentiële dieven meer af.
- Alleen als het gratis is, ik investeer liever in een camera systeem.
- Alleen jammer dat je degene om wie het gaat, eerst op moet sporen (hij slaat niet meteen wit uit)
- Alles om diefstal te voorkomen is goed.
- Alles om overvallen te voorkomen is goed.
- Alles tegen diefstal is goed.
- Alles wat de veiligheid vergroot is goed. En het is preventief.
- Alles wat helpt is goed.
- Alles wat het winkeldieven moeilijker maakt is een goed initiatief.
- Alles wat kan helpen is goed.
- Alles wat kan helpen is toch okay.
- Alles wat veilig wordt gemaakt is gunstig.
- Als dat helpt dan is het alleen maar goed.
- Als dit een manier is waardoor minder overval wordt gepleegd, dan moet er in elke winkel een spray systeem komen. Daarom vind ik het goed.
- Als een dader gepakt wordt, is hij i.v.m. zijn overtreding te herleiden.
- Als het werkt.
- Als iemand ongeveer 10 dagen blauwgekleurd is, vraagt zijn omgeving zich ook af waarom hij gekleurd is. Zodoende komt men erachter wat de blauwkleuring precies inhoudt.
- Belangrijk voor de veiligheid straat.
- Beveiliging, herkenning van de dader, die gepakt kan worden.
- Beveiliging.
- Bij kleine zaken is diefstal preventie vaak moeilijk.
- Dader pakken.
- Dader wordt gepakt.
- Daders achterhalen.
- Daders achterna.
- Daders makkelijker op te sporen.
- De diefstal en de criminaliteit lopen de spuigaten uit. We zijn op een punt gekomen dat we niet ver genoeg kunnen gaan.
- De lange herkenbaarheid van de daders.
- De pakkans wordt groter,
- De winkelier moet zelf de diefstal/overval waarnemen en op een knopje drukken.
- Dieven weten ook dat er DNA spray installaties zijn.
- Een nieuwe stap in de strijd tegen toenemende overvallen.
- Elk initiatief om overvallers buiten de deur te houden vind ik goed, omdat het personeel echt beschadigd raakt hierdoor.
- Er gebeurt de laatste tijd veel hier.
- Er is iets nieuws bedacht. Ze zijn er mee bezig. Hoop dat het werkt.
- Er wordt eindelijk iets gedaan aan de diefstal.
- Extra middel tegen winkeldiefstal.
- Goed afschrikmiddel en veiliger gevoel.
- Goed idee om gemakkelijker de daders op te sporen en eventueel af te schrikken.
- Goed idee omdat ik denk dat het de criminaliteit vermindert.
- Goed idee vanwege het 'onzichtbare'
- Goed om de veiligheid te waarborgen.
- Goed om mensen beter te kunnen identificeren.
- Goed om overvallers mee op te pakken.
- Goed, omdat het preventief werkt.
- Goed omdat het waarschijnlijk een afschrikkende werking heeft op boeven.
- Goed ter bescherming van onze winkeliers.

DNA-SPRAY

- Goed, want het schrikt af.
- Goed.
- Goede manier om daders op te pakken. Handig om overvallen tegen te gaan.
- Heeft tot op zekere hoogte een afschrikwekkend effect. Ik vind wel dat er geen onderscheid of voorkeur gemaakt moet worden. Iedereen moet zo een installatie krijgen.
- Het kan de diefstal niet tegen houden.
- Het geeft aanwijzingen om mensen op te sporen.
- Het geeft een veilig en beschermt gevoel.
- Het initiatief om overvallen terug te brengen is een goed initiatief.
- Het is een effectievere methode bij het opsporen van verdachte.
- Het is een goed idee voor de politie.
- Het is een goede zaak om het de criminelen zo moeilijk mogelijk te maken.
- Het is een vorm van beveiliging.
- Het is goed, maar ik ben alleen bang dat het de criminaliteit niet stopt, maar alleen verplaatst bijv. naar de markt.
- Het is goed om moderne middelen aan te wenden bij het terugdringen van criminaliteit.
- Het is goed omdat je er zo snel achter kan komen wie de dader is.
- Het is weer een nieuwe methode en ik hoop dat dit aanslaat.
- Het moet zich nog wel bewijzen.
- Het schrikt af.
- Het schrikt toch af.
- Het winkelgebied wordt zo een stuk veiliger.
- Het zal niet genoeg zijn, overvallen zullen blijven.
- Hoe beter voorbereid, hoe beter want dan blijven ze wel weg.
- Hoop dat de overvallers sneller gepakt kunnen worden.
- Hopelijk kunnen we hier meer mee bereiken (qua winkeldiefstal).
- Iets nieuws wat misschien werkt tegen overvallers.
- Ik gok dat overvallen nog wel zullen plaats vinden. De dader is na aanhouding sneller te identificeren. Maar tegenhouden zal het echt niet doen. Naar mijn idee denkt de overvaller er niet over na, anders zou hij wel een normale baan zoeken.
- Ik kan nog geen mening vormen. Het moet zich eerst nog bewijzen.
- Ik vind het een goed initiatief vooral in winkels waar vooral duurdere spullen worden verkocht.
- Ik vind het goed, maar hoop wel dat de daders niet zoals nu de volgende dag weer buiten lopen.
- In de hoop dat winkelovervallen verminderen.
- In verband met diefstal is het een goede methode om de dader te pakken te krijgen en/of de gestolen goederen terug te krijgen.
- Is beter.
- Je ziet de dader en dan kan hij/zij ook gepakt worden.
- Kan afschrikwekkend werken!
- Kan preventief werken i.v.m. meldingsborden en eventuele overvallers die snel herkenbaar zijn.
- Kans dat potentiële overvallers je winkel vermijden.
- Je kunt per ongeluk op een verkeerde sprayen, en dat staat niet leuk in de disco met black light aan!
Wekenlang! Je moet op een knopje drukken op precies het juiste moment, werkt niet. Ik vind de naam DNA spray op borden, aanzetten tot een algemeen gevoel dat er is.
- Mensen weten niet precies waar het is, het schrikt af, preventieve werking.
- Misschien helpt het tegen snelle overvallen.
- Misschien helpt het.
- Misschien worden de overvallen wat minder en heeft het een preventieve werking.
- Mosterd na de maaltijd.
- Niet nodig.
- Nieuwste ontwikkeling op het gebied van criminaliteit.
- Nodig.
- Of het werkt is een tweede.
- Om af te schrikken waardoor het veiliger wordt voor de winkeliers.
- Om de boeven te kunnen opsporen.
- Om de overvallers tegen te gaan.
- Om diefstal tegen te gaan.
- Omdat dieven zo ook gepakt kunnen worden (op een later moment).
- Omdat er vaker wordt ingebroken.
- Omdat het hopelijk het aantal misdrijven terugdringt.
- Omdat het mogelijk preventief werkt.
- Omdat het narigheid en diefstal voor komt.
- Omdat veel winkeliers alleen in de winkel staan voelt het veiliger.
- Opsporen van dader gaat gemakkelijker.
- Overvallen zullen afnemen.
- Overvallers sneller te traceren en afschrikwekkend effect op overvallers.
- Pakkans wordt verhoogd.
- Pakkans wordt verhoogd.
- Pakkans wordt verhoogd.
- Pakkans wordt verhoogd.
- Pakkans wordt verhoogd.

DNA-SPRAY

- Personeel in winkel voelt zich veiliger.
- Preventie beter.
- Preventieve werking.
- Preventie, opsporing daders.
- Preventieve werking op overvallen.
- Preventieve maatregel, schrikt af.
- Preventieve werking.
- Preventieve werking.
- Schrikt mensen af.
- Tegen criminaliteit.
- Ter preventie van diefstal, wat de veiligheid van het personeel vergroot.
- Veilig (duur).
- Veilig gevoel het zorgt voor een hoge drempel voor de overvallers om binnen te vallen
- Veilig.
- Veiliger voor de winkeliers.
- Veiligheid verhogend.
- Veiligheid.
- Veiligheid.
- Veiligheid.
- Veiligheid.
- Verhoogd veiligheidsgevoel en verhoogde veiligheid.
- Vind het een goed concept, maar vraag me wel af of het ook echt goed zal werken. Je moet toch een knop indrukken voor het gaat sprayen, dus als je die mogelijkheid niet hebt, dan werkt het alsnog niet.
- Volgens berichten schijnt dit positief te werken tegen winkeldieven, en aangezien overvallen toenemen is dat een goede ontwikkeling.
- Voor betere controle in vooral grotere winkels.
- Voor de bescherming is het een goede investering.
- Voor de preventie en veiligheid.
- Voor diefstal en overvallen.
- Voor minder aanvallen.
- Voor ons eigen veiligheid en om de dader snel op te pakken.
- Voor veiligheid.
- Voornamelijk een preventieve maatregel maar indien nodig ook een effectieve.
- Weer een "afweermiddel" tegen criminaliteit.
- Werkt preventief, schrikt af voor eventuele overvallers.
- Werkt preventief, schrikt af.
- Wij vinden het een goed initiatief omdat het een vernieuwende discrete methode is.
- Winkel dieven herkennen?
- Winkeldiefstal tegen gaan.
- Zeer goed, schrikt overvallers af.
- Zo neemt de veiligheid toch toe.

v8. Kunt u aangeven waarom u het een goed of een slecht initiatief vindt om waarschuwingsborden op te hangen in de winkelgebieden?

- Aandacht.
- Afschrik effect.
- Afschrikken.
- Afschrikkend effect.
- Afschrikkend effect.
- Afschrikmiddel
- Afschrikwekkend.
- Afschrikwekkend.
- Alleen de borden schrikken al af.
- Alles wat helpt is goed.
- Als er ook bekendheid aan wordt gegeven is een goed idee. En het moet ook geïnstalleerd worden.
- Als waarschuwing voor potentiële dieven en duidelijkheid voor winkeliers en winkel publiek.
- Anders schrikt het niet af.
- Anders weten de boeven het niet.
- Bekendheid.
- Beter dan dat alleen de winkeliers het weten.
- Beter in het zicht.
- Boeven worden afgeschrikt.
- Bord kan helpen, stickers zou beter zijn.
- Criminelen weten dan dat gebied is beveiligd en vermijden het gebied hopelijk.
- Criminelen zijn zo ook op de hoogte. De klanten krijgen zo een beetje een "oorlog" gevoel door al die openbare veiligheidsmaatregelen.
- Daders zien het dan zelf ook.
- Dan blijven ze misschien weg.
- Dan is het duidelijk voor de mensen die wat van plan zijn.
- Dan schrikt het potentiële daders/criminelen af!

DNA-SPRAY

- Dan weet de persoon (dief) vooraf, dat hij binnen korte tijd wordt betrapt, als hij toch probeert in te breken.
- Dan weet iedereen wat er kan gebeuren.
- Dan weet men wat er gaande is.
- Dan weten ze waar ze aan toe zijn.
- Dat de mensen het weten dat de winkel is beveiligd.
- Dat schrikt de boeven af.
- Dat zal enig effect hebben.
- De daders worden hiermee gewaarschuwd.
- De overvaller denkt beter na voor hij zijn slag slaat.
- De potentiële criminelen worden daar op geattendeerd.
- Denk je nou echt dat een jonge crimineel zich daar wat van aantrekt.
- Dit gaat hopelijk diefstal tegen houden.
- Duidelijk afschrikmiddel.
- Duidelijkheid naar de mensen toe.
- Een gewaarschuwde dief haalt het hopelijk niet in zijn hoofd mijn winkel binnen te komen.
- Een gewaarschuwd mens telt voor 2.
- Extra afschrikken van dieven
- Geeft duidelijkheid.
- Geeft veiliger gevoel, overvallers slaan hopelijk dat gebied over.
- Goed als voorzorgsmaatregel.
- Goed initiatief want dan zullen overvallers niet zo snel iets gaan doen.
- Goed maar het moet duidelijker zijn wat het inhoudt.
- Goed veiliger.
- Goed, ter waarschuwing van het eventuele volk.
- Goede voorbereiding is demotiverend om iets te doen.
- Helpt af te schrikken.
- Helpt overvallen voorkomen.
- Het enige probleem is dat ze nog niet opvallen.
- Het is dubbel, goed zodat mensen zich veilig voelen en slecht omdat dieven gewaarschuwd zijn.
- Het is duidelijk moet men op de hoogte zijn.
- Het is goed dat bekend wordt dat overvallers herkend worden. Maar aan de andere kant denk ik dat overvallers precies weten wat preventief is in het gebied.
- Het is zo duidelijk voor overvallers in Oud Zuid.
- Het kan winkeldiefstal voorkomen.
- Het schrikt mensen af.
- Het schrikt toch af.
- Het verplaatst zich dan naar een ander gebied.
- Het werkt afschrikkend.
- Hoe meer aandacht er aan gegeven wordt, hoe beter.
- Hoe meer het wordt aangegeven, hoe hoger de drempel wordt om te overvallen.
- Hoe meer waarschuwingen hoe beter.
- Hoeft niet.
- Hopelijk heeft dit een preventief effect.
- Houd mogelijke diefstal/overval tegen.
- Ik denk wel dat de borden af schrikken.
- Ik hoop op preventieve werking.
- Ik vind het goed, het schrikt hopelijk de verkeerde mensen af.
- Ik voel me juist onveilig in een situatie waar er constant duidelijk wordt gemaakt dat er gefilmd wordt, gesprayed, kortom dat er constant gevaar dreigt. Beschadiging van wederzijds vertrouwen in elkaar.
- Je hoopt dat het preventief werkt.
- Maakt criminelen attent, schrikt misschien af.
- Maakt de drempel naar criminaliteit hoger.
- Mensen worden op de hoogte gebracht.
- Mensen worden gewaarschuwd.
- Met het oog op preventie.
- Misschien dat je hiermee toch een bepaalde doelgroep bang maakt en uitschakelt.
- Misschien helpt dat om diefstallen tegen te gaan.
- Misschien lopen de boeven toch liever een straatje om.
- Misschien schrikt dit de eventuele dader af en voorkomen is beter dan genezen.
- Misschien schrikt het af.
- Misschien schrikt het af.
- Niet goed want zo weten de boeven dat ze hier hangen.
- Om af te schrikken.
- Om duidelijk te maken aan iedereen dat er met DNA spray wordt gewerkt.
- Om potentiële daders af te schrikken.
- Omdat het daardoor (hopelijk) veiliger wordt.
- Ook hier het initiatief om overvallen op winkels terug te dringen.
- Preventie
- Preventie.
- Preventie.
- Preventie.

DNA-SPRAY

- Preventief, schrikt af.
- Preventief.
- Preventief.
- Preventief.
- Preventieve werking.
- Preventieve werking.
- Preventieve werking.
- Preventieve werking.
- Preventieve werking.
- Preventieve werking.
- Preventieve werking.
- Preventieve werking.
- Schrikt af.
- Schrikt af.
- Schrikt af.
- Schrikt af.
- Schrikt af.
- Schrikt af..
- Schrikt boeven af.
- Schrikt criminelen af.
- Schrikt de misdadigers af.
- Schrikt de boeven af.
- Schrikt de boeven af. Gevoel van veiligheid wordt groter.
- Schrikt de criminelen af.
- Schrikt misschien af.
- Schrikt overvallers af.
- Stelen tegen te gaan, schrikt af.
- Ter beveiliging.
- Veiligheid straat.
- Veiligheid.
- Verrassingselement is juist nodig.
- Vind het een goed idee, omdat het een extra afschrik manier is, waardoor de drempel om een overval te plegen hoger wordt.
- Vind het goed want zo zijn er veel meer mensen hiervan op de hoogte wat het inhoudt en dat ze extra alert moeten zijn.
- Voor de veiligheid.
- Voor veiligheid.
- Voorkomen is altijd beter.
- Voorkomen is beter dan genezen.
- Waarschuwen altijd goed.
- Waarschuwing voor de mensen.
- Werkt afschrikwekkend.
- Werkt ook preventief.
- Werkt preventief.
- Werkt preventief.
- Werkt preventief.
- Werkt preventief.
- Werkt preventief.
- Weten ze dat het beveiligd is.
- Wij zijn van mening dat elke burger op de hoogte gesteld moet worden van zulk soort initiatieven.
- Ze worden gewaarschuwd.
- Zelfde reden als vraag 4.
- Zie vraag 4.
- Zie vraag 4.
- Zo wordt iemand erop gewezen.
- Zodat criminelen weten en kunnen zien dat als ze overlast, diefstal etc. plegen dat ze sneller te vinden zullen zijn.
- Zodat potentiële overvallers afgeschrikt worden, diefstal preventie dus.

v21 Van welke misdrijven is uw winkel in de afgelopen 12 maanden slachtoffer geworden?

- Bedreiging en oplichting.
- Bedreiging, diefstal en schending van de huisregels. Onrust zaaien (schelden).
- Bedreiging.
- Beroving, vandalisme, vals geld.
- Diefstal.
- Diefstal.
- Diefstal.
- Diefstal.
- Diefstal.

DNA-SPRAY

- Back office manager
- Medewerker.
- Medewerker.
- Medewerker.
- Medewerker.
- Medewerker.
- Medewerker.
- Medewerker.
- Medewerker.
- Medewerker.
- Sales consultant.
- Stagiaire
- Verkoopster.
- Verkoopster.
- Verkoopster.
- Verkopen.
- Verkoper.
- Verkoper.
- Verkoper.
- Werknemer
- Werknemer
- Werknemer.
- Werknemer.
- Winkelmedewerkster.

V24 Binnen welke branche valt uw winkel? Overige artikelen, namelijk:

- Babyspecialzaak.
- Blokker, dus van alles wat.
- Computerwinkel.
- Computerwinkel.
- Computerwinkel.
- Detailhandel.
- Detailhandel.
- Dieren winkel.
- Duikmaterialen.
- Erotiek.
- Feestartikelen.
- Feestwinkel.
- Houten speelgoed, cadeau artikelen, souvenirs.
- Huishoudelijk.
- Cadeau en huishoudelijke artikelen.
- Kantoor artikelen.
- Kapperbenodigdheden.
- Kapsalon.
- Kapsalon.
- Kledingreparatie.
- Meubels.
- Muziekinstrumenten.
- Nagel studio's.
- Parfumerie.
- Pruiken.
- Reizen.
- Seizoenshandel.
- Sigarettenwinkel.
- Souvenirs.
- Speelgoed.
- Sport.
- Stomerij.
- Tabakshop.
- Tabakswinkel.
- Unitstore.
- Videogamedetailhandel.
- Wereldwinkel.
- Yoga winkel.

V25 Heeft u tot slot nog opmerkingen of suggesties?

- Algemeen veilig gevoel.
- Bekend maken welke winkels installaties hebben met stickers.
- Borden met waarschuwingen zaaien paniek en verdeeldheid tussen mensen, en bovendien geeft het een nog grotere kick om daar juist te stelen.

DNA-SPRAY

- Communicatie t.a.v. bekendmaking DNA.
- De politie moet kordater optreden wanneer er iets gestolen wordt.
- De prijs voor DNA spray lager maken.
- Dit initiatief is beter voor de veiligheid voor ons allemaal.
- DNA spray een zeer goede zaak.
- Domme enquête.
- Er moet wel snel wat gebeuren want bij ons is de winkeldiefstal verdubbeld! Het loopt uit de hand!
- Erg goed.
- Goed dat men bezig is met de veiligheid.
- Goed initiatief.
- Goed!
- Handhaven en politie worden zelden gezien. Iets vaker over straat lopen is misschien wel prettig.
- Harder optreden en meer politie op straat. Ook het respect tegenover politie moet beter. Dit betekent ook straffen opleggen als er niet met respect naar de politie wordt gekeken.
- Heb niet het idee dat er nu harder gezocht zal worden naar de daders. Ik vind de kosten vrij hoog.
- Het enige dat verandert is dat er minder onduidelijkheid is over de verdachte. Echter, overvallen zullen blijven plaats vinden en het trauma wordt door DNA spray niet weg genomen.
- Het is mij onduidelijkheid of de DNA spray wel de juiste doelen zal bereiken. Vraagstelling in deze enquête is vaag.
- Deze enquête is niet geheel van toepassing op ons soort winkel en klanten.
- Het zou wat goedkoper mogen zijn om te installeren, ten slotte worden er dure projecten gestart voor jongere criminelen. Dus waarom niet voor de middenstanders.
- Ik vind dit een bijzonder goed initiatief.
- Ik vind dit een heel goed gebaar naar de winkels en de consumenten. De Pijp betekent de leukste winkels en dat moet zo blijven.
- Ik vind het een stom iets, want hoe moet je zo iemand terug vinden in de mensenmassa (de dader)?
- Ik vond de DNA spray methode onduidelijk.
- Ik zie hier de politie te weinig.
- Ik zou het niet verkeerd vinden als er wat meer politie of beveiligers op de markt zouden zijn. Vooral in de winter als het vroeg donker is.
- Kosten voor aanschaf en onderhoud te duur van DNA spray.
- Meer blauw op de markt, veel meer!
- Meer blauw op straat is functioneler.
- Meer info over de DNA installatie zou fijn zijn.
- Meer landelijke bekendheid aan DNA spray geven, dan zou het mijn inziens pas nut hebben.
- Meer politie in uniform en niet tussen 9/10 uur 's ochtends om fietsen te bekeuren, of mij als ik uitgewerkt ben.
- Meer politie op de markt!
- Meneer is hier pas sinds 3 maanden, maar bedrijf bestaat al 5 jaar.
- Misschien is het goed als alle winkels een DNA spray krijgen.
- Misschien meer politie op straat.
- Moet veel gebeuren aan de veiligheid in de PC.
- Nee.
- Persoonlijk contact over DNA spray zeer wenselijk.
- Prima dat hier tijd en zorg aan besteed wordt!
- Rekening houden met buitenlandse borden.
- Wanneer er sneller gepakt en harder gestraft wordt, geeft dat wel een signaal af dat je in de buurt niet moet wezen. Niet alleen bij ondernemers maar ook bij bewoners.
- Weinig politie in de buurt.
- Wij willen wel een DNA spray als proef.
- Wil graag ook zo een installatie.